

NOTAT

Til _____
Kopi _____
Fra _____
Malene Kleist
Emne _____
Kommunernes mulighed for støtte til videregående uddannelser

Sagsbehandler
Malene Kleist
Direkte telefon
99 74 15 34
Dato
20. maj 2021
Sagsnummer
21-013137

Notat om kommunernes juridiske udfordringer i forhold til at understøtte videregående uddannelse i lokalområdet

Resumé

Flere kommuner ønsker at støtte op om videregående uddannelse i lokalområdet, fx i form af lokale studiemiljøer, formidling af uddannelses tilbud mv. Den nuværende lovgivning besværliggør dette. Udfordringerne består i, at der ikke i lovgivningen er hjemmel til, at kommunen kan yde støtte til videregående uddannelser, som det ved lov er bestemt, at staten skal varetage. Dvs., at kommunerne ikke kan yde støtte til disse alene på grundlag af kommunalfuldmagten. Udgangspunktet kan fraviges, såfremt der foreligger en særlig kommunal interesse i støtten. Den særlige kommunale interesse skal være særegen i den forstand, at det ikke er en interesse, der deles af alle eller en del af de øvrige kommuner. Det betyder, at den generelle interesse en kommune kan have i at understøtte uddannelsesinstitutioner ud fra synspunkter om vækst, velfærd og udvikling af byen, højne befolkningens uddannelsesniveau samt tiltrækning af institutioner ikke er særlige for den enkelte kommune, hvorfor udgangspunktet må være, at der ikke kan ydes støtte hertil. Der skal noget mere til.

Kommunalfuldmagten og opgavefordeling mellem stat og kommune

En kommune må ikke afholde udgifter uden at have hjemmel hertil. Hjemmel kan foreligge i lov eller uskrevne regler, for eksempel kommunalfuldmagtsreglerne. Kommunalfuldmagten giver kommunerne en vis frihed i anvendelsen af deres økonomiske ressourcer. Denne frihed er imidlertid ikke ubegrænset. Man kan udtrykke det sådan, at en kommunalbestyrelse kan afholde udgifter uden lovhjemmel til en række aktiviteter, hvis den dermed forfølger en lovlig kommunal interesse.

En begrænsning følger af den opgavefordeling, der er angivet ved lov og uskrevne regler. Er en opgave således ved lov henlagt til en statslig eller regional myndighed, antages dette i almindelighed at udelukke kommunal finansiering af eller tilskud til opgaven.

Det er således hovedreglen, at en kommune ikke kan yde støtte til opgaver, det ved lov er henlagt til staten at varetage. Der kan dog herfra gøres undtagelse, såfremt der er en lovlig kommunal interesse heri. Universiteter og en række andre uddannelsesinstitutioner er ved lov henlagt til staten at varetage. Det betyder, at det er staten, der afgør, hvor institutionerne skal placeres. Kommunen kan herefter alene støtte disse, såfremt der er en særlig kommunal interesse heri. Det skal være en

interesse, der er rækker ud over den almene interesse, som en hver kommune kan have i at blive udbyder af uddannelser eller hjemsted for statslige investeringer og aktiviteter. Det betyder, at den interesse en kommune kan have i at støtte universiteter m.v. ud fra synspunkter om vækst, velfærd og udvikling af byen, højne befolkningens uddannelsesniveau samt tiltrækning af institutioner ikke er særlige for den enkelte kommune, hvorfor udgangspunktet må være, at der ikke kan ydes støtte hertil.

Det er endvidere antaget, at kommunerne ikke kan yde støtte til undervisning der er kompetencegivende til erhverv, med mindre der er lovhjemmel hertil. Kommunen kan således ikke støtte disse på baggrund af kommunalfuldmagten.

Eksempler på en "særlig kommunal interesse"

Udgangspunktet kan dog fraviges, hvis der er en særlig kommunal interesse. Således har Indenrigs- og Sundhedsministeriet udtalt, at en kommune efter kommunalfuldmagtsreglerne kan bruge økonomiske midler til opførelse af en bygning til brug for et pædagogseminarium (eller yde et kommunalt anlægstilskud til et privat pædagogseminarium) med henvisning til det behov, som kommunen har for at ansætte pædagoger til varetagelse af kommunens lovpligtige opgaver (Indenrigs- og Sundhedsministeriets skrivelse af 8. december 1995- udtalelsen kan læses her: <https://www.retsinformation.dk/eli/retsinfo/1995/50943>)

Se også statsforvaltningen Midtjyllands udtalelse vedr. støtte til Syddansk Universitet, vedrørende Kolding Kommunes mulighed for at yde støtte til universitetet: [https://ast.dk/tilsynet/udtalelser/udtalelседatabase/ ube_/media/pdf_files/206.pdf](https://ast.dk/tilsynet/udtalelser/udtalelседatabase/ube_/media/pdf_files/206.pdf)

/Malene Kleist